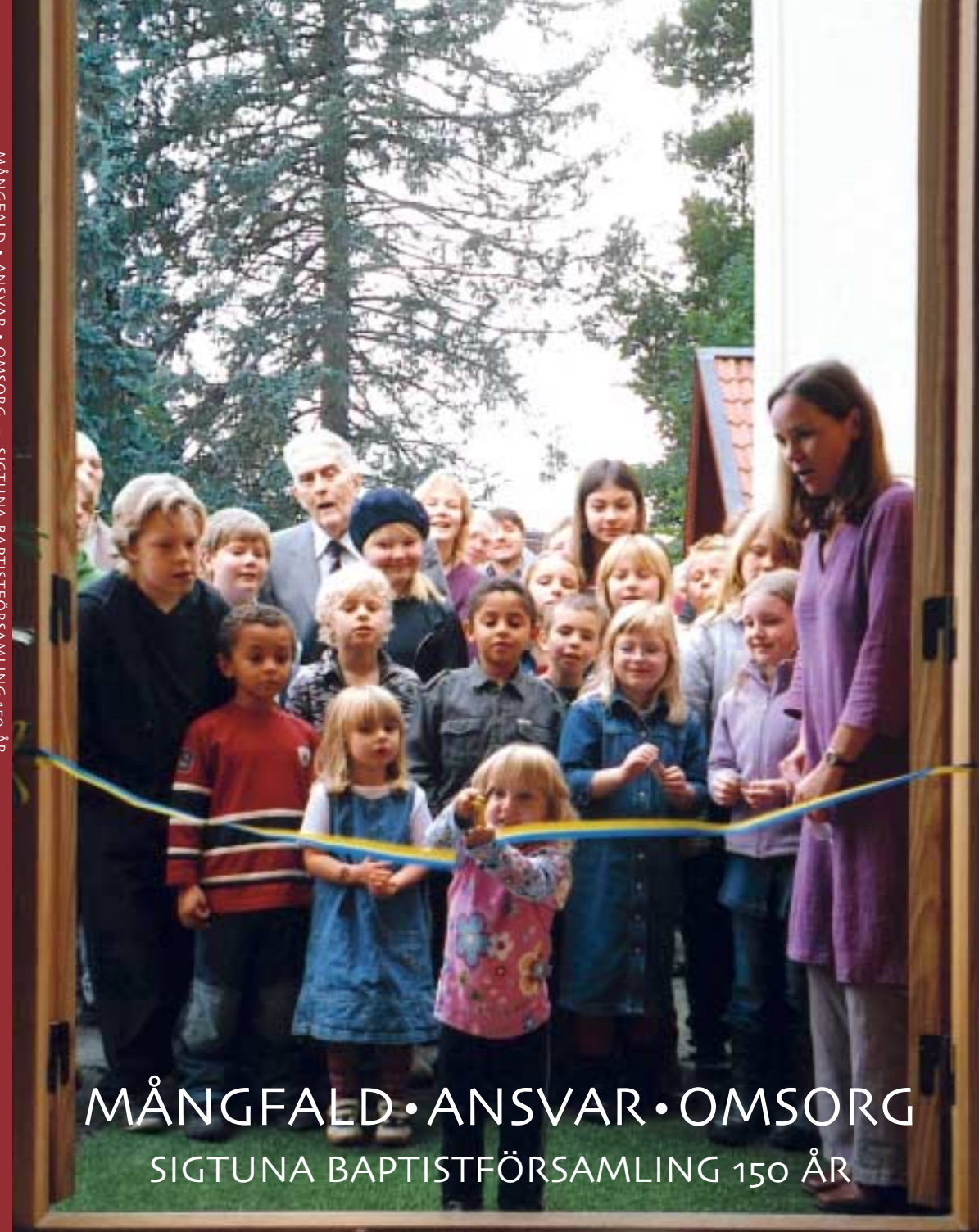

MÅNGFALD • ANSVAR • OMSORG – SIGTUNA BAPTISTFÖRSAMLING 150 ÅR

SIGTUNA BAPTISTFÖRSAMLING
www.salemsigtuna.se
Stora gatan 28, 193 35 Sigtuna • Plusgiro 671885-2

MÅNGFALD • ANSVAR • OMSORG
SIGTUNA BAPTISTFÖRSAMLING 150 ÅR

MÅNGFALD
ANSVAR
OMSORG

SIGTUNA BAPTISTFÖRSAMLING 150 ÅR
2007

Ett varmt tack till arkivpersonal och uppgiftslämnare. Ett särskilt tack till Sigtunakännaren Fred Blomberg som inspirerat med sin oerhörda person- och litteraturkännedom.

INNEHÅLL

OM HERREN DRÖJER OCH VI FÅR LEVA...	4
VÄGEN TILL SALEM	8
90 ÅR I SALEM 1892–1981	18
FÖRSAMLINGSKRÖNIKA 1982–2007	22
TILLBYGGET SOM BLEV ETT FÖRSAMLINGSBYGGE	32
FÖRSAMLING I STADEN OCH I VÄRLDEN	40
LOVANDE FÖRSAMLING VID STORA GATAN – HÄR, NU OCH I FRAMTIDEN	50

Text: Claes Göran Guinchard
Grafisk form: Lasse Yrlid
Foton ur församlingens arkiv med okända upphovsmän.
Nytagna foton har ställts till förfogande av församlingsmedlemmar.
Omslagsbilder: Visioner blir verklighet – den 24 oktober 2004 invigdes etapp 1 av tillbyggnaden av Salem.

OM HERREN DRÖJER OCH VI FÅR LEVA...

NÄR VI NU FIRAR Sigtuna Baptistförsamlings 150-årsjubileum kan vi med glädje återknyta till slutorden i jubileumsskriften vid 125-årsjubileet 1982, formulerade av församlingens dåvarande pastor Gärd Karlsson:

När det gäller mänsklighetens framtid på vår jord har jag inga visioner. Dystra och hoppfulla tecken vävs samman till ovisshet.

Men »om Herren dröjer och vi får leva«, som man ofta sa förr, vad blir det då av Sigtuna Baptistförsamling? Inför den frågan har jag en mycket hoppfull vision som jag grundar på tecken idag och löften i Bibeln. Efter de senaste årtiondenas tro på materialismen har många upptäckt att hög levnadsstandard inte tillfredsställer våra behov av gemenskap och trygghet. Idag erkänner människor andliga behov och söker religiösa upplevelser. Om vi vågar möta människor i deras vånda inför livet och i deras sökande kan vi få leda dem till Jesus.

Det löfte jag väljer att lyfta fram är från Jer 31:9 »Jag skall leda dem där de går bedjande fram«. När vi är en bedjande gemenskap kommer Gud att leda oss rätt även i förändringar. Församlingens uppbyggnad, liv och uppgifter kommer säkert att ändras t ex i ekumenisk riktning, men Gud kommer att leda oss så att det blir enligt hans vilja.

Stödd på tecken idag och löften i Bibeln ser jag i en vision hur församlingen kommer att behövas som ett andligt hem för troende och sökare – och den kommer att växa. Människor i alla åldrar kommer de närmaste åren att finna en trons gemenskap och utforma en levande gudstjänst i vårt gamla Salem.

För tio-tolv år sedan kunde vi le åt denna »barnsliga« framtidstro. Den spillra av församlingen som fanns kvar sökte efter lämpligare lokaler för samtalsstunder och bön och för den ännu levande scoutverksamheten. Förslag fanns om att upplösa församlingen och skänka bort kyrkobyggnaden.

Idag ser vi hur visionen har slagit in på punkt efter punkt! En växande församling av människor i alla åldrar och med den mest skiftande bakgrund möter upp varje vecka till gudstjänst, där den ena söndagen inte är den andra lik. En stor skara medlemmar, stödda av en entusiastisk pastor, hjälps åt med verksamheten och med att förnya byggnaden. Många barn ser Salem som »sin« hemmaplan.

Verksamhetsformerna präglas av att många traditioner möts i medlemskretsen

– i den meningen är församlingen ekumenisk. Församlingen har gått in i ett nytt skede där inspirationen kommer från olika håll, medan banden till dess förflutna är svaga. Men i formell mening är vi fortfarande en baptistförsamling och kan ändå erfara ett behov av att känna till det baptistiska arv som vi förvaltar med stolthet.

Ledorden för Svenska Baptistsamfundet lyder Tro, frihet, gemenskap. Som kännetecken för vår församling har vi valt att utveckla dessa ledord till Mångfald, ansvar, omsorg:

- Mångfald i uttrycken för en gemensam tro
- Delat ansvar för en verksamhet, där var och en är fri att utveckla sina särskilda gåvor
- En trosbaserad gemenskap dit var och en hälsas välkommen

150-årsjubileet präglas alltså inte av nostalgiskt tillbakablickande utan vi erinrar oss i första hand den tillväxt och utbyggnad som vi själva upplevt under den senaste tioårsperioden. Låt oss hellre se framåt!

KAN VI LIKSOM ÅR 1982 FORMULERA EN VISION FÖR FÖRSAMLINGENS KOMMANDE 25 ÅR?

Baptismen är till sin natur ingen traditionsbevarande eller auktoritetsbunden sekt utan en framåtblickande, Kristusbaserad frihets- och demokratirörelse. Den är rotad i samhällsförhållandena och proklamerar frihet i Kristus för dem som saknar privilegier. Med den kristna tron som grund verkar den i lokalsamhället och i den större gemenskapen mellan jordens folk.

- Hur hittar vi in till kärnan i oss själva och i våra systrar och bröder, den skärva av Guds ande som klätts i våra så olika kroppar?
- Hur kan vi tillsammans utveckla de gåvor vi getts till glädje för våra medmänniskor och finna utrymme för dem i församling, familj och samhälle?
- Hur kan församlingen präglas av ömsesidig omsorg om varandra och öppenhet mot sökande och behövande medsyskon i en förvirrad värld?

Den kortfattade historik som följer här lyfter fram tidstypiska händelser och ledande profiler inom och utom församlingen så som de speglas i samtida handlingar, levnadsteckningar och äldre krönikor. Den ständigt porlande strömmen av bön, lovsång, undervisning och gemenskap som gör församlingen till Kristi kropp får man tänka sig som bakgrundsmusik till dessa strömvirvar. Utan den funnes Sigtuna Baptistförsamling inte idag. Det är den strömmen som för oss in i framtiden.

VÄGEN TILL SALEM

TRO, FRIHET, GEMENSKAP

SIGTUNA BAPTISTFÖRSAMLING har sin grundval i baptismen, som är en världsvid rörelse med idémässiga rötter i den anabaptistiska grenen av reformationen på 1500-talet – då en något vildvuxen företeelse vid sidan om de mer dogmatiska lutherska och reformerta väckelserna. Kännetecknande för baptismen eller döpparrörelsen är att man inte döps förrän man är gammal nog att själv ta ställning till den kristna tron. Personlig tro och ett kristet liv är grunden för medlemskap i den kristna församlingen.

Tro, frihet, gemenskap är idag Svenska Baptistsamfundets ledord. För baptismen är förutom tro begreppet frihet av oändligt stor betydelse och man har genom tiderna kämpat för tanke- och yttrandefrihet. Man har hävdat rätten för varje människa att ha de åsikter och uppfattningar som man själv kommit fram till, att ge uttryck för dem och att sprida dem till andra.

Baptisterna har emellertid inte ställt krav enbart för egen del utan även kämpat för personlig frihet och mänskliga rättigheter som allmänna principer. Den ursprungliga döpparrörelsens främste teolog Balthasar Hubmaier blev först halshuggen och därefter bränd på bål i Wien år 1528 för dessa kätterska lärors skull. Hans hustru dömdes till dränkning i Donau. Delar av anabaptismen var en politiskt revolutionär rörelse, medan den riktning som leder vidare mot dagens baptism såg mer till den personliga omvändelsen och dess etiska konsekvenser. Dopet genom nedsänkning symboliserar den gamla människans död och är en vigning till det nya livet, en bild av uppståndelsen. Det är sättet att läsa och följa Bibeln och samhällsansvaret som förenar genom århundradena.

Martin Luther King och Jimmy Carter är väl de internationellt mest kända företrädarna för baptismen, men även i Sverige har baptister varit aktiva i samhällets demokratisering. Ett levnadsöde som återupptäckts på senare år tillhör Edward Wilhelm Sjöblom från Vittinge utanför Uppsala, hängiven baptistmissionär i Kongo från 1892 till sin död i tropisk feber 1903. Han skrev med fara för livet artiklar i den europeiska pressen om det belgiska kolonialstyrets förtryck av den afrikanska befolkningen. De blev mycket uppmärksammade och ledde så småningom till ett nytt styrelseskick i landet.

Missionär E W Sjöblom på besök i hemlandet.

PIONJÄRERNAS VILLKOR

»...Fördenskull, så fördristar consistorium sig med underdånigste förtröstning at nederlägga detta wichtige ärende såsom Guds egen sak uti Eders Kungliga Majestäts milda sköte och högt upplysta rättvisa omvårdnad...Gud som hafver satt öfwerheten äwen till sin dyrköpta församlings straffare och sitt rikets ämbetsmän här på jorden, lärer wissierligen med en dubbel wälsignelse bekröna Eders Kungliga Majestäts höga tron, då Eders Kungliga Majestät af wanlig högtpriselig nit för Guds ära wårdar sig om hans rena församlings beskydd och den oförfalskade himmelska sanningens oförkränkta bibehållande i vårt kära fädernesland...«

En radikalpietistisk (kyrkofientlig) väckelse med baptistiska förtecken uppträdde redan på 1730-talet. [NOT 1] Den fick fäste i Sigtunatrakten genom herrskapet på Lejongdals gods i Bro socken, hovjunkaren Jacob Gripenstedt och hans maka baronessan Ulrica Funck Gripenstedt. De hade då fyra barn men ville inte döpa det

femte. Regeringen beordrade sockenprästen att döpa det mot föräldrarnas vilja. Det tvingande i uppdraget framgår av att kronolänsmannen beordrades att biträda. Det kom dock aldrig till våld, men föräldrarna vägrade att närvara. Paret fick ytterligare tolv barn som alla tvångsdöptes. Vilket hot kyrkan upplevde framgår av ovanstående utdrag ur en skrivelse i ärendet till Konungen från Stockholms stads konsistorium (kyrkostyrelse). Det var ju inte vem som helst som kränkt »den himmelska sanningen« utan en adelsfamilj med koppling till hovet! Den lilla gruppen på Lejonaldal var emellertid en isolerad företeelse som inte ledde till någon församlingsbildning.

Till Sverige för att stanna kom baptismen från Amerika och Tyskland. Även från England kom inte minst ekonomiskt stöd till pionjärerna, obemedlade människor som i många fall berövades arbete och utkomst för sin tros skull. Från baptismens etablering i Sverige kring år 1850 berättas många historier om förföljelse och trakasserier, både från allmogen och från samhällets företrädare – den utmanade ju den etablerade kyrkans auktoritet. Fängelse och landsförvisning drabbade pionjärerna.

Tvångsdop av barn förekom åter, och föräldrarna krävdes på ersättning för dopförrättning och polishandräckning – betalade de inte så blev det utmätning. En som fick se sin son tvångsdöpt var körsnären (pålshandlaren) Peter Ferdinand Hejdenberg (en släkting till församlingsmedlemmen EveMarie Häggquist Hejdenberg), som var den förste svenske baptist som ordinerats (fått fullmakt) att döpa och predika. Han var en av de ledande pionjärerna som spred baptismen i landet till priset av böter och fängelse. Utifrån dagens goda samarbete mellan baptister och Svenska kyrkans församlingar, inte minst i Sigtuna, är det svårt att sätta sig in i dessa motsättningar.

Även i Sigtunabygden förekom martyrskap. Befolkningen i Haga socken utanför Sigtuna mötte omvärlden främst i universitets- och handelsstaden Uppsala, som hade ett studentliv som blev ett centrum för väckelse. En av studenterna i denna krets hette Anders Wiberg och blev efter en Amerikavistelse portalfigur för baptismen i Sverige. Från Uppsala spreds väckelsen år 1856 till familjekretsen kring Margareta Carlsdotter Fröling, nybliven änka efter bonden Carl Erik Fröling i Skrämsa, Haga.

De omvända tog emot troendedopet när rörelsen inom kort delades i en luthersk och en baptistisk del. De fick vara i fred i byn, men två av Margaretas söner blev misshandlade av befolkningen år 1858 i samband med en uppbyggelsestund i Brunna i Övergrans socken. [NOT 2] De stöttes mot marken med huvudet nedåt och blev trampade på bröstet, och en av dem vid namn Gustaf avled så småningom av sina huvudskador. Rättsväsendet ingrep inte, och en tillkallad läkare vägrade att se något samband mellan dödsfallet och de stora hål i huvudet som Gustaf erhållit. En

jurist tog sig emellertid an saken på eget initiativ. De vuxna vittnena höll tyst, men sedan några ungdomar uppnått vittnesgill ålder fick han några av förövarna dömda till straff. Ledaren för upploppet begick självmord.

Fotnoter

1 Händelserna på Lejonaldal skildras av J A Fisk i en opublicerad uppsats.

2 Berättelserna om förföljelse finns i Betlehem kalender för år 1894.

TIDEN OCH SÄTTET FÖR FÖRSAMLINGENS UPPKOMST

I Sigtuna stad fick väckelsen ett vänligare mottagande tack vare den varmt Kristus-troende borgmästaren Carl Wilhelm Bahrman, en »läsare« med tidens terminologi. [NOT 3] Han stödde med andra ord vanliga människors krav på att själva få söka sitt rättesnöre i Bibeln. När den världstillvände kyrkoherden Alm predikade i Mariakyrkan stod Bahrman uppflugan i en hemsnickrad predikstol i ett askträd på sin gård vid Stora Torget och lade allvarligt ut texten. Genom att predika utomhus, med åhörarna stående på allmän gata, kringgick han konventikelplakatet, som fram till 1858 helt förbjöd religiösa sammankomster utanför kyrkans och prästerskapets kontroll.

Först med att sprida baptismens trosuppfattning i Sigtuna tycks en skomakargesäll Fahlström ha varit (1854). Hans förkunnelse fortsattes av andra, och så grundades Sigtuna Baptistförsamling som den första i Uppland utanför Stockholm med dragonen (indelte soldaten) P U Wallberg som föreståndare, i samband med att sex personer från Sigtuna och Håtuna döptes i Sigtunafjärden. Det skedde i skymundan i Grynstavik på Håtunasidan den 2 augusti 1857. Man samlades sedan i hemlighet i hemmen, först i »Plymens stuga«, nu sedan länge riven.

Skomakar Fahlström vittnade om Herren även i socknarna kring Sigtuna vilket kunde ha blivit hans död, när han greps av ett par karlar som blivit lejda att ta livet av honom. Ryktet gick nämligen att »det kostar bara 18 skillingar i böter att slå ihjäl en läsare«. Han slet sig emellertid lös och undkom med livet i behåll.

Borgmästaren, som hade hustru och sex döttrar att försörja, kunde knappast låta döpa sig på baptistiskt vis utan att mista sitt ämbete och sin inkomst. I sin tjänsteövning måste han följa konventikelplakatets efterföljare dissenterlagen av år 1860 och dömde år 1862 bryggaren Gustaf Öller till 50 riksdalers böter för att regel-

bundet ha tillåtit andaktsövningar med baptistförsamlingen i sin våning vid Stora Gatan (senare Stadskällaren eller krogen »Brasan«, nu Barnens Handelsbod). Det var ett förhållandevis mildt straff för ett 40-tal förbrytelser.

Hoten mot den nya församlingen kom inifrån. Inom väckelser uppstår lätt svärsmiska villfarelser. Den s k »syndfrihetsläran« innebar att för den som är frälst är allt tillåtet. Den grep omkring sig även i Sigtuna kring 1869 och ledde så när till församlingens undergång. En trosvisv spillra kring mor Margareta Fröling i Skråmsta överlevde dock under namnet Haga baptistförsamling. [NOT 4]

Den sedermera så välkände Sigtunaköpmannen Adrian Ahlqvists far, skomakaren Mårten Ahlqvist tillhörde kretsen kring familjen Fröling och begärde utträde ur statskyrkan år 1879. Det innebar att han förvägrades kyrklig vigsel och att Adrian (född 1884) och hans syskon kyrkbokfördes som födda utom äktenskapet och var utan arvsrätt efter sin far. Adrian tog revansch genom att utses till »illitterat« rådmän (dvs utan juridisk utbildning) i staden under Gustaf Dahls borgmästartid – ett av stadens främsta förtroendeuppdrag. [NOT 5]

I Skråmsta byggde man kapellet Klippan år 1883, och Mårten Ahlqvist med flera kunde återbilda församlingen i Sigtuna år 1884 efter att 118 personer döpts under åren i Haga. Som mest hade den återuppståndna församlingen 66 medlemmar (1886). Det finns ingen uppgift om medlemmarnas samhällsställning, men bap-tis-men drog till sig främst den arbetande, egendomslösa klassen liksom slavarna i den amerikanska södern. Längs Mälarens stränder växte det vid denna tid upp tegelbruk för att förse Stockholms växande malmar med byggnadsmaterial, och församlingen fick medlemmar på Sigtunafjärdens båda stränder som rodde till sammankomsterna. Emellertid skedde en delning år 1889 då Håtuna baptistförsamling bildades.

Mor Margareta levde till hög ålder i Skråmsta. Hon fick uppleva att yngste sonen Clas Fröling utbildade sig till baptistpastor vid Betelseminariet. Hon deltog i den 100-årsfest som församlingen hyllade henne med år 1900 och dog året därpå.

Fotnoter

3 Om C W Bahrman skriver bl a Gustaf Dahl i Borgmästarn berättar och Eric Stapelberg i Domstol i Attundaland.

4 Uppgifterna om Margareta Fröling är hämtade ur en levnadsteckning författad av läraren vid Betelseminariet Adolf Drake, publicerad i Betlehem kalender för år 1901. Drake sökte förgäves stoppa syndfrihetsläran i Sigtuna och medverkade vid församlingens återbildande 1884.

5 Adrian Ahlqvists liv skildras av Fred Blomberg i Sigtuna Hembygdsförenings skriftserie.

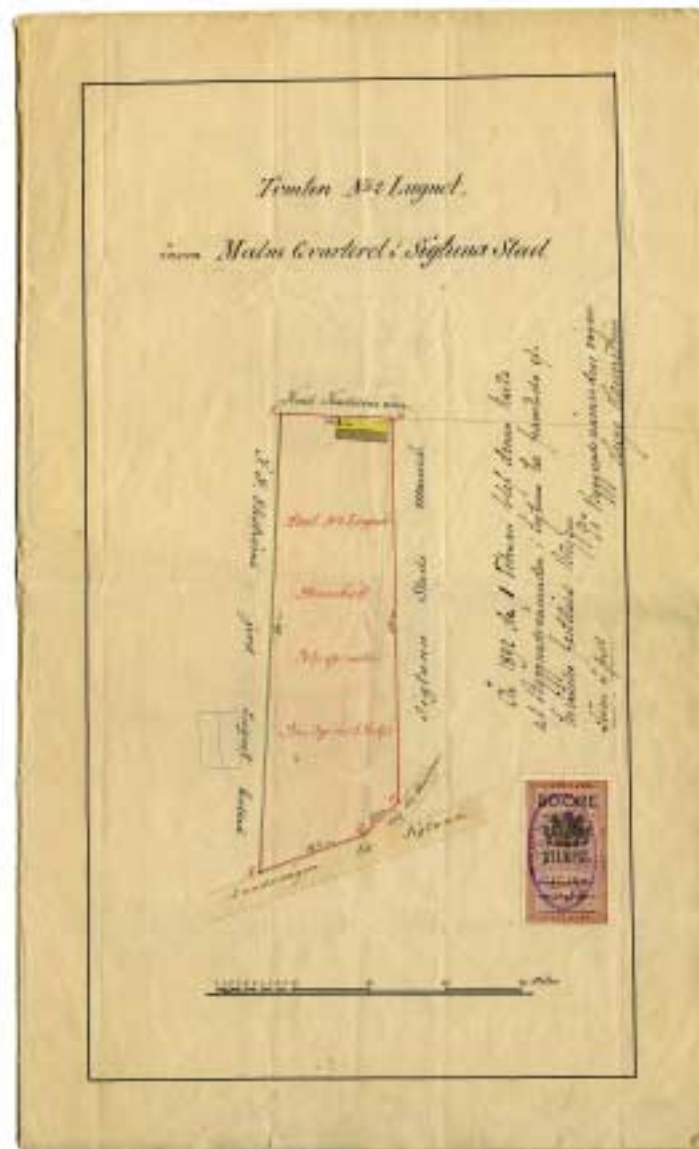
EN VÄLSIGNAD SOMMARKVÄLL

Den baptistiska väckelsen gick fram även på andra håll i Sigtunas omgivning. Konstnären Gustaf Cederström, som hade sin sommarateljé på familjegodset Kru-senberg i Alsike socken, bevittnade en stämningsfull sommarkväll år 1887 en dop-förrättning vid Kyrkviken intill Alsike kyrka. Den inspirerade honom att måla den berömda tavlan »Baptisterna« med det frikyrkliga gårdsfolket som modeller. [NOT 6] I förgrunden syns bl a gårdens fiskare Ekberg och gårdsinspektorns dotter.

Dopet i det fria sågs uppenbarligen med romantiska blickar av dåtidens aristo-kрати. Detta var en frihetsrörelse som var mindre hotande än den socialistiska agita-tionen. Tavlans måste ha tilltalat den rådande smaken, ty den såldes enligt konstnä-rens egen uppgift för den enorma summan 18 000 kronor. Senare skänktes den till Svenska Baptistsamfundet och hänger nu i Betel Folkhögskola i Bromma.

Fotnoter

6 Uppgifter ur monografin Cederström av Axel L. Romdahl.

10 ÖRE I MÅNADSOFFER

År 1886 bildar man en särskild »10-öresförening« för att samla pengar till ett eget kapellbygge i Sigtuna. Eldsjälar i föreningen är rättare Jansson på Aluddens gård och hans familj, boende i Västra kvarteret no 5 (huset i hörnet Stora Gatan – Hamngatan som ännu står kvar) där det finns en festsal som församlingen hyr för sina möten. Medlemmarna, mest från de fattigare skikten i samhället, betalar varje månad 10 öre till byggnadskassan, vilket ger en inkomst om ca 50 kr/år.

1800-talets Sigtuna är en mycket liten och fattig stad med få köpmän och hantverkare men desto fler krögare och har egentligen inte råd med borgmästare och magistrat. Borgmästaren är beroende av sitt jordbruk för försörjningen. 1886 har såväl borgmästarinnan som alla de sex barnen avlidit i lungsot och borgmästaren är ensam kvar med sin hushållerska jungfru Beata Gabrielsson, som dör även hon. Ett bevarat skriftligt vittnesmål beskriver på ett rörande sätt hur Bahrman skänkt en penningssumma, 400 kronor, till sin hushållerska och sedan medverkar till att hon på sin dödsbädd ger dem vidare till församlingens planerade bygge av ett »kapell eller bönehus«. Pengarna, en halv årslön för en arbetare, räcker nästan till köpeskillingen för kapelltomten.

1887 avlider även Bahrman själv efter nästan 50 års borgmästargärning. Vid denna tid har baptsismen blivit tämligen accepterad i samhället.

År 1890 lägger stadens driftige »tidningskung« Per Olof Sundberg (se nästa avsnitt) fram ett detaljerat och kostnadsberäknat förslag om ett kapell på Borgmästarängen bakom Bahrmans gård, som varit betesmark för borgmästarens kor. På den tiden genomflyts området av en bäck, och tanken är att leda in bäcken i kapellet till en dopkälla med ständigt flödande vatten. Byggnaden skulle inrymma stor och liten sal åtskilda av en skjutvägg och en bostadsvåning med flera lägenheter till uthyrning. Ängen är stor nog att rymma odlingar som enligt Sundberg skulle kunna täcka räntekostnaden för bygget. Församlingen finner emellertid projektet alltför storslaget och kostsamt och avslår det. Istället inköps år 1892 lägenheten (tomten) Lugnet no 2 på Malmen, där gården brunnit ner.

NYKTERHET, SEDLIGHET OCH GUDSFRUKTAN

Som fastighetsägare står ett nybildat sällskap »Sanning och Rätt«, ett sällskap som även kan inrymma medlemmar som delar baptisternas upplysnings- och rättspatos men inte är beredda att ta emot troendedopet. Ändamålsparagrafen lyder: »Sällskapet vill verka för upplysning i sedlig riktning, till såväl den enskildes som det allmännas lyftning, förädling och förbättring, såväl inom som utom sällskapet. Till vinnande av detta mål begagnar Sällskapet alla dertill tjenliga och löstliga medel, såsom populära föredrag, aftonskolor, goda och nyttiga kunskapers spridande. Sällskapet vill äfven efter råd och lägenhet, med penningar eller andra gåfvor, understödja och befrämja hvarje sådan verksamhet, som öfverensstämmer med dess egen uppgift; samt uppsöka och hjälpa fattiga, nödställda och lidande likar.« Församlingsmedlemmarna ansluts kollektivt till sällskapet, som har laglig rätt att inneha fast egendom.

En person som tillhör dessa kretsar utan att vara inskriven medlem är den ovannämnde idealistiske men något vidlyftige handlanden och tidningsutgivaren Per Olof Sundberg, dotterson till kyrkväktaren i Mariakyrkan. [NOT 7] Fadern uppges som okänd i kyrkboken men antas vara den levnadsglade kyrkoherden själv. Den omvittnat fromme Sundbergs lokalavisa Sigtuna tidning utkommer »hvarje fredag v G« (vill Gud, dvs »om Herren dröjer och vi får leva«), och han utnyttjar den främst som språkrör för »Nyktighet, sedlighet och Gudsfruktan«. I den andan hjälper han godtemplarna med lokaler, tar parti för sin fars gamle antagonist Bahrman i en tvist med borgarna och initierar kyrkobyggnadsprojektet på Borgmästarängen.

Av uppgifterna kring Sundbergs affärsverksamhet kan man utläsa att han har stora visioner för stadens utveckling. Sigtuna är en fattig avkrok. Till sin handelsbod, med stadens tjänstefolk som huvudsakliga kunder, köper han ändå in stora mängder tyger m m, 2 600 cigarrer och 77 halmhattar! Men vid denna tid kommer ångbåtstrafiken igång på allvar, och det blir på modet bland stockholmarna att vistas på somarnöje i skärgården. Sigtuna får sin ångbåtsbrygga år 1880, och möjligheten öppnar sig att göra Sigtuna till Mälarens Waxholm eller Norrtelje. Sundberg satsar pengar och engagemang i både ångbåtsrederi för Stockholmsresor och telefonlinje till Märsta. Handel, rumsuthyrning och allehanda tjänster får nya utvecklingsmöjligheter.

Köpbrevet bevittnat av ägarna till Lundströmska gården.

Salem i ursprungligt skick.

Det är i denna optimistiska tidsanda som man griper sig an uppgiften att bygga kapell, och man murar upp ett gediget tempel med tjocka väggar av tegel från Bärmö tegelbruk.

Tack vare 10-öringarna och enstaka större gåvor (från den svenskamerikanske hotelldirektören Gustaf Stam i Chicago, född 1843 i S:t Pers socken, dvs Eriksund/Bärmö, erhålls 2 000 kronor och från Beata Gabrielson enligt ovan 400 kronor) kan man bygga och inviga Salem 1892 efter ritning av byggmästare Gustaf Flöjt, församlingsmedlem från Bärmö. Tomt och byggnad har då kostat 5 148:68 varav 10-öresföreningen bidrar med 2 106:50. Det dröjer dock ytterligare ett par år

innan huset står helt färdigt och slutnotan blir cirka 10 000 kronor. Församlingens syförening arbetar därefter i många år på att betala av den återstående skulden för kyrkbygget.

Innertaket gipsas för 15:50 av baptisten, färjkarlen och fiskaren Johan Fredrik Karlsson från hemmanet Vänhem i Erikssund. En sonson tar namnet Klingsbo, och idag är dennes efterlevande hustru, son, sonhustru och sonson församlingsmedlemmar. Vänhem är än idag en plats där församlingens medlemmar möts till trivsam gemenskap.

Fotnot

7 P O Sundberg porträtteras i Handlande i Sigtuna 1750–1915 och i en opublicerad levnadsteckning, båda av Sten Sjöberg.

STADEN FÖRVANDLAS INTE ÖVER EN NATT

Det blir inte så mycket av Sundbergs visioner. Viss rumsuthyrning förekommer, men Sigtuna förblir en avkrok. Sundberg har ständiga betalningssvårigheter, tröttnar och flyttar till Stockholm. Efter första världskriget utvecklas Sigtuna däremot till en skol- och kulturstad, och särskilt folkhögskolan tillför staden dugliga och engagerade personer som J A Fisk (se nästa avsnitt).

Först med sportstugorna och massbilismen efter andra världskriget får Sigtuna en position som turiststad, och från 1960-talet är Sigtuna en välbärgad satellit till »flygplatsstaden« Märsta. Sundbergs timmerstuga på gården, lagret med alla cigarrerna och halmhattarna, förvandlas till tant Bruns kaffestuga. Ahlqvists butik för arbetskläder och korta varor, senare inrymd i samma stuga, flyttar flera gånger och blir ICA Supermarket.

Baptistförsamlingen utvecklas inte till medlemsantalet, inte under de följande hundra åren efter kyrkbygget. Men den lever vidare generation efter generation och fyller sin plats i samhället med allt bättre relationer till Svenska kyrkan.

90 ÅR I SALEM 1892 – 1981

Församlingen har under år 1892–1981 i regel mellan 20 och 40 medlemmar. Tidvis har man egen pastor, andra tider litar man till gästande predikanter, ofta elever vid Betelseminariet. Man deltar i den baptistiska gemenskapen på distriktsnivå, bl a genom att mitt under det egna kyrkbygget överlämna 10 öre per medlem som stöd till motsvarande bygge i Mariefred. Sommaren därpå gör Gustaf Stam, som då fyller 50 år, ett längre besök i sin födelsestrakt och hyllas som församlingens välgörare. Han var inte troendedöpt när han gjorde sin donation till kapellbygget, men döps i New York på juldagen 1892. Han skrivs in som medlem i församlingen 1897 och stiftar på sin dödsbädd 1898 en fond om 10 000 kronor vars avkastning än idag tillfaller församlingens verksamhet.

Stams gravvård i New York.

J A Fisk vid 81 års ålder.
Teckning av Inga Tegner Sternberg
i Sigtunabygden 1971.

Bland drivande medlemmar i församlingen bör J A (Jonas Andersson) Fisk nämnas, född i Mo i Hälsingland år 1889, mångårig föreståndare och välkänd Sigtunaprofil med ett karaktäristiskt kandskäg. [NOT 8] Han avslutar sin gärning i församlingen med att vid över 90 års ålder donera ett betydande belopp till verksamheten. I yrkeslivet är »farbror Fisk« intill hög ålder trädgårdsskötare på Sigtunastiftelsen. Han genomgår folkhögskolan, extraknacker som notisjägare åt tidningen Sigtunabygden och ägnar sin fritid både åt gammaldans på Skansen och åt att forska i baptismens historia. Fisk författar vetenskapliga uppsatser om radikalpietismen och baptismen i Sigtunatrakten och om baptismen i Ryssland.

Andra ledande personer i församlingen bär kända Sigtunanamn som Elfström och Malmfors. Medlemmen Ingeborg Löfgren äger, redigerar och trycker Sigtuna Nya Tidning år 1914–1919, i början med P P Waldenströms brorson Erik som medhjälpare. [NOT 9] Då får Salem utrymme i tidningen!

Barn- och ungdomsarbete startar tidigt med söndagsskola med som mest 46 barn inskrivna (1911), och ungdomsföreningen Framtidshoppet som existerar 1904–15. Bland de första medlemmarna återfinns den gladlynte Adrian Ahlqvist, som gärna sjunger visor till gitarr och tycks ha en roll som föreningens »festfixare«. Därefter bedrivs verksamheten i olika former – junior- och seniorsamlingar, GK (Goda Kamrater) som väcker minnen hos alla äldre baptister, och så scoutkår 1962–67 och från 1972 Baptistscoutkåren Skeppet. En kvinnoförening är också aktiv, mest med praktiskt arbete för församling och mission. Sällskapet Sanning och Rätt fusioneras med församlingen 1918.

Kapellet Klippan i Haga säljs 1965 och blir bostad och ateljé. Under en framgångsrik period 1968–1981 är dalkarlen, polisen och kommunalpolitikern Gunnar Sahlström ordförande. En välkänd medlem är ungdomsförfattaren Carina Widi, pseudonym för Carin Nordlund. 1972 välkomnas Gärd Karlsson som pastor på halvtid.

Salem renoveras och byggs till i flera omgångar, första gången år 1909 under ledning av församlingens organist, byggmästaren Gustaf Flöjt. 1909–1946 pryds

Auktion på inventarier från kapellet Klippan i Salem år 1965. Fondmålning från det heliga landet och predikstol (nu återanvänd som psalmbokshylla) dominerar interiören.

Salem med sitt nya torn år 1911.

den av ett lågt kupolliknande torn och är en ståtlig byggnad vid den slingrande grusväg som idag är Stora gatan. 1946 sker en ombyggnad och tillbyggnad mot gården, projekterad av arkitekt Hans Skoglund. 1972 får kyrksalen i huvudsak sin nuvarande interiör med innertak i trä välvt som himlakupan och blyinfattade innanfönster som släpper in ett mildt ljus men stänger ute världen. »Nådens sol«, urkyrkans påskdags- och uppståndelsesymbol, av konstnären Göte Walter lyser i fonden mot bakgrund av en himmel av mörkblå sammet. Ett naket kors på nattvardsbordet – också ett uppståndelsestecken. Under det låga podiet en ny dopgrav som ännu en dold påminnelse om det nya livet i Kristus. Den gamla predikolokalen framstår mer än någonsin som Guds hus. En elektrisk orgel, världsaltets instrument, tillkommer 1979 och trakteras av församlingens kassör Sven Nordin.

År 1981 införs öppet medlemskap, dvs man kan bli medlem på bekännelse, utan troendepop. Församlingen är nu kommunens äldsta förening. [NOT 10]

Fotnoter

8 J A Fisk intervjuas i Sigtunaröster av Harriet och Agnete Hjorth.

9 Ingeborg Löfgren porträtteras i Kvinnoöden i Sigtunas historia av Agnete Hjorth.

10 En fylligare historik finns i Jubileumsglimtar, Sigtuna baptistförsamling 1857 – 1982, av Majvor Eurell och Gunnar Sahlström.

FÖRSAMLINGSKRÖNIKA 1982-2007

UNDER DE SENASTE 25 ÅREN har församlingen genomgått en djup kris men överlevt, vitalare än någonsin främst tack vare ett par närstående organisationer som var för sig samverkat med församlingen:

SCOUTKÄREN SKEPPET, med Anna Strömberg Johansson och Torsten Johansson som eldsjälarna och stora insatser från en rad ledare som inte är församlingsmedlemmar och

ERIK EDINS INSAMLINGSSTIFTELSE, med Sonia Edin Gillberg som föreståndare för behandlingshemmet Ängsbacken på Venngarn.

Anna Strömberg Johansson i kretsen av sina scouter.

1982 Årets stora händelse är 125-årsjubileet den 12 september som firas med dop i Grynstavik, platsen i Håtuna där de första dopen ägde rum 1857.

Ordförande under året är Gunnar Eurell, pastor är Gärd Karlsson. Antalet medlemmar är vid årets slut 40, två dop förrättas.

1983 Under året aktiveras diakonkåren och diakonerna invigs på pingstdagen. En person döps och tre tas in på bekännelse, församlingen växer till 43 medlemmar.

Scoutkåren står på sin höjdpunkt med 110 barn och ungdomar och ca 15 ledare i fyra scoutgrupper, en landbandygrupp och tre musikleksgrupper. Söndagsskola bedrivs under gudstjänsttid.

En U-landsbod i samverkan med Sackeus startas vid Lilla Torget.

Ordförande och pastor är Gärd Karlsson.

1984 Slitna detaljer i Salem repareras. Personal och gäster på LP-stiftelsens behandlingshem Venngarn besöker Salem för första gången. Antalet medlemmar sjunker till 41.

1985 Gärd Karlsson slutar som pastor efter 13 års tjänst. Under hösten fylls luckan i någon mån av Cecilia Henäng som Tid-åt-Gud-arbetare.

På riksläget Selo 1985 höll Skeppet i det populära projektet att bygga risflottar och det centrala matförrådet i form av en mycket uppskattad handelsbod.

Pastor Olle Jansson och den tidigare organisten och körledaren Maja Nisbel.

1986 Sture Ahnlund välkomnas den 9 februari som pastor på 35 %. Församlingen börjar producera närradioprogram i samverkan med Sätunakyrkan.

Ordförande är Gunnar Sahlström.

1987 Sture Ahnlund lämnar pastorstjänsten för att satsa på en lärarkarriär. Olle Jansson efterträder honom från den 1 oktober vid sidan om tjänst i Elim i Stockholm.

Ordförande blir Gärd Karlsson.

1988 Tillbyggnad av Salem diskuteras. U-landsboden mister sin lokal och verksamheten flyttas till Svenska Kyrkans församlingsgård Munken.

1989 Antalet medlemmar vid årets slut är 41.

1990 Verksamheten fortsätter med Olle Jansson som både pastor och ordförande.

1991 Olle Jansson går i pension och efterträds av Per Bergius på 30 % den 1 september.

12 medlemmar flyttar till annan ort och vid årsskiftet återstår 27. Gärd Karlsson återinträder som ordförande.

1992 Per Bergius slutar före sommaren. I oktober firar församlingen att Salem fyller 100 år.

Församlingen minskar med fyra personer. Gunnar Sahlström är åter ordförande.

1993 Den krympande församlingen försöker hålla Salem i stånd. Gudstjänstverksamheten sköts av LP-stiftelsen, som också renoverar vaktmästarbostaden. Vid två tillfällen förrättas dop – de första sedan 1983.

1994 LP-stiftelsen ansvarar för både verksamhet och fastighetsdrift. Förslag kommer om upplösning av församlingen och överlämnande av fastigheten till LP-stiftelsen.

Antalet församlingsmedlemmar vid årets slut är 19.

1995 Gudstjänsterna hålls även detta år ut av LP-stiftelsen. Vardagar under våren används lokalerna som förskola av ett Montessori-kooperativ och scoutkårens verksamhet fortsätter.

Församlingen har 14 medlemmar vid årets slut, men av dessa deltar bara fyra mer regelbundet i verksamheten. De fyra bildar i brist på stadgeenlig styrelse en arbetsgrupp (Claes Göran Guinchard, Torsten Johansson, Anna Strömberg Johansson och Lasse Yrlid) som verkar för att Salem ska förbli scoutkårens hemvist. Gösta Carlsson uppmuntrar arbetsgruppen brevlades.

1996 Verksamheten bedrivs i form av en församlingsfrukost i månaden med en inbjuden gäst och ca 10 deltagare. Scoutverksamheten är fortsatt livlig med fyra avdelningar och tolv ledare.

Salem vårdas ömt med bl a ny oljepanna. Medlemsantalet sjunker till 10.

1997 Medlemsantalet sjunker visserligen till 9 men en helt ny aktivitet spirar sedan LP-stiftelsen gått i konkurs och personalen på Venngarn därmed förlorat sitt andliga hemvist. Med stöd av bl.a. föreståndaren i Filadelfiaförsamlingen i Stockholm Sten-Gunnar Hedin startar åter regelbundna söndagsgudstjänster med upp till 40 deltagare. Församlingsmedlemmar, Allan Näsvalld från Läkarmissionen och f d LP-anställda hjälps åt med förkunnelsen.

1998 Dopgraven öppnas för första gången på länge och fyra personer döps under året. Andra, främst med anknytning till den behandlingsverksamhet som Erik Edinstiftelsen startat på Ängsbacken (Venngarn), tillkommer genom inflyttning. Barnen samlas till barnmöten under gudstjänsttid.

Allan och Wera Näsvalld inträder i arbetsgruppen. Församlingen har 22 medlemmar vid årets slut.

Pastorsparet Allan och Wera Näsvalld har arbetat för trossyskon och andra genom Läkarmissionen och Gideoniterna. Här på besök i »härbargetet i Betlehem«, dvs Scoutstugan i Viby en julafton.

1999 Paret Näsvalld flyttar in i bostaden efter renovering och fyller rollerna som föreståndare, vaktmästare och musiker på fritid. Gudstjänst hålls de flesta söndagar, varav Erik Edinstiftelsen svarar för en del med vittnesbördet i centrum. Salem är en plats där människor med missbruksbakgrund får umgås med andra som lever under mer harmoniska förhållanden. Nya medlemmar tillkommer genom dop och inflyttning och församlingen växer till 40 personer med tonvikt vid barnfamiljer. Söndagsskolan åldersindelas.

2000 Församlingen får bidrag till projektet »Seglatsen« från Svenska Baptist-samfundets utvecklingsfond och anställer åter Gärd Karlsson, nu speciellt för ungdomsarbete och församlingsutveckling.

Styrelsearbetet leds av Niclas Malmborg. Medlemsantalet växer till 44.

2001 Församlingen växer till 56 personer. Nu börjar kyrkan kännas trång och utvändigt sliten och föga välkomnande. Scoutkåren saknar ledare som motsvarar behovet. Verksamhet för mellanstadiebarn startar under namnet »Happy Friday«. Babysång kommer igång.

Gunilla Liljedahl samtalar med Nicke, kär gäst i gudstjänster för alla åldrar.

2002 Gärd Karlsson arbetar i församlingen året ut och flyttar därefter till Hudiksvall. Kvinnofrukostar med inbjudna gästtalare är en ny programpunkt som samlar många icke församlingsmedlemmar.

En till- och ombyggnad av Salem projekteras. Församlingen har 68 medlemmar vid årets slut – fler än någon gång tidigare.

2003 Anna-Karin Klingsbo anställs under hösten på halvtid i projektet Seglaten. Hon besöker skolor och leder babysång mm. Kvinnofrukostarna fortsätter under ledning av Eva Klingsbo. Efter hand ansluter sig en grupp familjer som dras

till den fria och antiauktoritära andan och vi blir 79 medlemmar jämte en hel glad skock med barn! Vi får bygglov för en allt mer efterlängtat tillbyggnad. En byggkommitté tillsätts med Claes Göran Guinchard som ordförande.

2004 En uppskattad församlingsdag leds av Larsåke W Persson. Arbetsdagar med lunch blir männens svar på kvinnofrukostarna, och kyrkan får ny entré som invigs i oktober.

Medlemsantalet växer till 84.

2005 Anna-Karin Klingsbo slutar vid halvårsskiftet för att studera vid THS. Till årsskiftet lämnar även Allan och Wera Näsvall Sigtuna sedan Allan gått i pension. Men både verksamhet och tillbygge fortsätter och vi blir 87 medlemmar.

Kyrkkaffe för de yngsta.

2006 Niclas Malmberg ersätts av Johan Johansson som ordförande. Lena Johansson utses till t f föreståndare till dess Maria Larsson tillträder som ny pastor och föreståndare i september.

Under vintern flyttar Erik Edinstiftelsen sin verksamhet till Laxå och medlemsantalet sjunker till 79. Nya ungdoms- och expeditjonslokaler invigs i oktober.

2007 Verksamheten utvecklas i nya former med dialoggrupper som möts på vardagar. Kvinnofrukostarna är en efterfrågad mötesplats som öppnar Salem för inte så kyrkvana besökare. Söndagsgudstjänsterna samlar alla åldrar, från Gösta Carlsson som varit medlem sedan 1953 till de yngsta som ser Salem som sitt »söndags-hem«. Ordförande är Gunilla Liljedahl.

Maria Larsson installeras av Pär Friberg (t h) i gudstjänst för alla åldrar.

TILLBYGGET SOM BLEV ETT FÖRSAMLINGSBYGGE

Församlingen är som bäst en kropp där Kristus är huvudet och vi människor medlemmar. På samma sätt som vi själva är Guds kläder, höljet kring en gnista av Guds ande, är kyrkobyggnaden församlingens kläder, skalet kring församlingens gemensamma liv i högtid och vardag. Kyrkobyggnaden själv är inte helig av annat skäl än församlingens närvaro och gemenskap under Kristus, men den kan vara församlingens stolthet – och dess bekymmer. Att bygga och vårda den gemensamt är som att sy, lappa, tvätta och stryka sin rock eller kappa. Förr ärvde man också kläder, och även idag övertar barn kläder från sina storasyskon och kanske kamrater. Vår kyrka har vi ärvt av våra »storasyskon«, och vi har ett ansvar för att vårda byggnaden för våra småsystors räkning! När Sigtuna baptistförsamling började växa på nytt insåg vi snart att lokalerna skulle bli otillräckliga, men vi hade en del olika uppfattningar

Salem 2002 före tillbyggnad.

Allan Näsvall utövar grävande teologi...

om vilka aktiviteter som hade mest akut lokalbehov. En tydligare, mer tillgänglig och välkomnande huvudingång behövdes. Samtidigt fanns ett växande behov av att renovera framför allt fasaderna, köket och källaren – men det är inte så lätt att finansiera enbart en renovering. Vi beslöt att ta ett samlat tag i byggnadsfrågorna, och lösningen blev en tillbyggnad på två fronter inklusive renovering av fasader och källare och en ombyggnad för att kunna använda byggnaden på ett mer varierat sätt utifrån dagens standardanspråk. Konvertering till bergvärme lades till av miljö- och ekonomiska skäl.

Genom att ta ett helhetsgrepp om byggnadsbehoven kunde församlingen få betydande bidrag från Petrus och Augusta Hedlunds Stiftelse, Svenska Baptistsamfundet, stat och kommun samt enskilda församlingsmedlemmar. Vi ställde höga krav på flexibilitet och att skapa förutsättningar för verksamheter som vi kan tänkas ta upp i framtiden. Även för den generation som ska ta över, ska byggnaden kännas som en möjlighet och inte en begränsning.

Vi beslöt också att ta professionell hjälp för projektering, kvalitetskontroll, stombygge och sådant som kräver kvalificerat yrkeskunnande men att svara för detaljer och färdigställande själva. Kompetens för detta fanns på olika håll i medlemskåren, liksom tillgång till en hel del maskiner och verktyg. Naturligtvis ville vi främst

...och Micke Kock fyller igen i treenighetens tecken.

spara pengar genom egna arbetsinsatser, men samtidigt gav engagemanget en egen kontroll över kvaliteten. En kyrka ska som sagt hålla för generationers användning.

Hur gick det med egeninsatserna? Jo, visst har vi väl sparat in en del kostnader, men viktigare är kanske stoltheten över att ha byggt vår kyrka! Utbyggnadstakten blev lugnare än vid en totalentreprenad, och alla har kunnat följa hur det nya vuxit fram så småningom och bidra med synpunkter och önskemål. Samtidigt som församlingen har fått nya kvinnliga medlemmar med t ex kvinnofrukostar som ingångsdörr har deras äkta män snickrat och målat, träffats runt »gubbluncher« och blivit än mer hemmastadda. Och när både pappa och mamma går i kyrkan på söndagen så kommer naturligtvis barnen också och får vara med på sina villkor. Kyrkan har blivit hela familjens hemmaplan på söndagsförmiddagen, och tillsammans bestämmer vi nu inredningen och samvarons innehåll.

BYGGLOGG

1994–97 Församlingen undersöker möjligheten att flytta verksamheten till mindre lokaler.

1997 Regelbundna gudstjänster börjar, deltagarantalet växer efter hand och församlingen ser sig så småningom om efter större lokaler men stannar till sist för att utveckla sitt Salem.

1998 Söndagsskola startar på gudstjänsttid.

1999–2000 Söndagsskolan dubblas samtidigt som lilla salen regelbundet behövs för att alla gudstjänstdeltagare ska få plats. En ny vikvägg installeras som delar av lilla salen och ger rum för en söndagsskolklass. Olika alternativ till utbyggnad diskuteras.

2001 Offert på enbart fasadrenovering befinns för dyr. Kyrksalen får nya möbler från Grycksbo nedlagda missionskyrka. Lilla salen får nya stolar via Läkarmissionen.

Gubblunch med arbetslaget: fr v Claes Göran Guinchard, Torsten Johansson, Niclas Malmberg, Tobias Yrlid, Micke Kock, Lasse Yrlid, Rickard Liljedahl och Per Rodenvall. Allan Näsvalld och Nisse Rosdahl saknas.

2002 *Våren:* Församlingen enas om ett lokalprogram för ett förnyat Salem. En idéskiss av Claes Göran Guinchard antas som underlag för fortsatt arbete.

Hösten: Sigtunaarkitekter AB genom Bengt och Doris Jerström vidareutvecklar det antagna konceptet och gestaltar det arkitektoniskt. Insamling startar.

2003 Bygglöshandlingar upprättas. En bygghitté sammanträder första gången den 19 september med Claes Göran Guinchard som ordförande och Torsten Johansson, Mikael och Veronica Kock, Rickard Liljedahl och Allan Näsfall som medlemmar. Sedermera väljs även Irving Preston och Nils-Gunnar Rosdahl in. Bygglösh erhålls den 28 september. Arkeologisk förundersökning ger inte några fynd. Janeric Pässe anlitas som konstruktör och kvalitetsansvarig. Som expert på brandskydd anlitas Bo Bergenwall.

2004 *Våren:* Frivilliga schaktar för etapp 1, ny huvudentré med kapprum och handikapptölett. Gamla entrén rivs. Knivsta Golv & Byggnads AB (KGB) antas som huvudentreprenör för etappen och bygget inleds den 22 mars.

Claes Göran Guinchard överlämnar en bonad som gåva från kläddesignern Barbro Sörman vid invigningen av första etappen av ombyggnaden.

Hösten: församlingsmedlemmar bygger innerväggar, lägger golv, sätter kakel, spikar innertak, målar mm och bygger yttertrappa och handikappramp. Hela framsidan och väggen mot parkeringen putsas om och avfärgas av Mats Wallentinsson. Etapp 1 invigs den 24 oktober. Även etapp 2, nya ungdoms- och expeditioslokaler och ny bakre entré, upphandlas från KGB.

2005 Våren: Bergvärmepump installeras av Göthes Sanitetslager och två energibrunnar borrar. Källaren friläggs och fukt- och värmeisoleras. Nya avlopps- och dagvattenledningar läggs ner i marken. Kommunen lägger nya ledningar i sprängd grav i gatan. Grunden för etapp 2 schaktas och sprängs. Halva tomten är ett moras och trafiken på Stora gatan får krångla sig fram! Bygget av etapp 2 startar den 7 juni.

Hösten: Plantering av slänten mot gatan påbörjas. Kvalitetsbrister i murningen

Ett urval stolta upphovsmän vid invigningen av etapp 1: arkitekterna Bengt och Doris Jerström, Claes Göran Guinchard, Torsten Johansson samt Veronica och Mikael Kock.

uppdagas. Entreprenören rättar till efter bästa förmåga och till invigningen är spårren äntligen borta. Allan Näsvall pensioneras, flyttar från Sigtuna och lämnar Salem och byggkommittén.

2006 Våren: eget arbete på att färdigställa etapp 2 inleds. Fortsatt planteringsarbete.

Hösten: etapp 2 färdigställs och invigning sker den 8 oktober. Inredning anskaffas av en brukargrupp i samråd med scoutkåren. Vi får ovala bord till lilla salen från det försålda Betelkapellet i Iggesund. Återstående fasader renoveras. Den nyanställda pastorn Maria Larsson tar genast expeditionen i bruk. Ungdomslokalen blir snabbt populär även vid kyrkkaffén. Lägenheten renoveras och ny hyresgäst flyttar in den 1 december.

2007 Arbetena på tomten fortsätter och det gamla »mysrummet« byggs om till kök.

FÖRSAMLING I STADEN OCH I VÄRLDEN

Några tankar från gäster som predikat i Salem våren 2007. Referat av Claes Göran Guinchard.

HARRY MÅNSUS:

KYRKAN – ETT ANDLIGT CENTRUM I SAMHÄLLET

VI HAR EN UPPDELNING av människor i samhället som vi inte haft på århundraden – en del finns kvar i kyrkan men den allra största delen lever ett utåt sekulariserat liv. Det är inte livsstilen som delar upp människor idag. I den sekulariserade delen vill man inte ha med *religionen* att göra – men man är *andlig*. 90% sätter nästan aldrig sin fot i kyrkan – men hälften av dessa säger att man är »andlig på egen hand«. Ser man i Bibelns värld så är vi alla Guds avbilder – vi har en dragning till Andens värld, har en klangbotten för det andliga. Vi läste »Gud är död«-teologi för 40 år sedan – »om några årtionden kommer det inte att finnas något andligt intresse bland människor i Europa«. Det har visat sig vara fel!

Men kan *kyrkan* bli ett andligt centrum? Det hänger samman med hur Jesusgestalten inspirerar vårt arbete. Jesus föddes i en tid som var precis som vår. Jesus promenerade ut ur den värld där allt var färdigformulerat, ut från tempel och synagogor till hem och fiskebryggor, rakt igenom gränserna. Det var därför korset restes. Det är detta som är försoning – att föra ut evangeliet och knyta ihop dessa världar igen.

Ledstjärnan för »Brommadiologen« (som har sitt namn från att det utgår från Svenska Baptistsamfundets folkhögskola Betel i Bromma men är ett nätverk som finns över hela landet, där små församlingar kan göra saker tillsammans och utnyttja varandras särskilda resurser) är berättelsen i Markusevangeliet om Jesus till bords hos Levi, en festkväll. Den tidens religiösa människor strök omkring runt Levis hus och sa: »Så här får det inte gå till. Det måste finnas en gräns – inget ätande med tullindrivare och syndare.«

Det här är punkten där kyrkan i alla tider kan bli ett andligt centrum – genom att svara mot behov av att hela relationer. Hälften av våra relationer går sönder. Från det lilla till det stora – klimathotet mm – behövs helande. »Jag har inte kom-

mit för att kalla rättfärdiga utan syndare.« Det finns ett behov av upprättelse, helande. Det handlar inte om bra och dåliga kristna utan om att sammanhang, där vi själva upplever brustenhet, blir redskap – människor utifrån känner igen sig. Jag behöver inte bli en annan, bättre, för att få dela måltiden med Jesus.

Våra erfarenheter från Brommadiologen är: 2–3 miljoner svenskar är idag »sökare«, öppna för en andlig och terapeutisk dimension. Men många bär med sig en bild av kyrkan som är kanske 50 år gammal: »Där vet man exakt hur min tro ska se ut för att duga. Men min tro är mer öppen.« Och många församlingar *är* slutna. Liknelsen om den förlorade sonen berättar om hur fromheten i hemmet karaktäriseras av aktivitet – men livets atmosfär har försvunnit! Höjdpunkten kommer när pappan möter den hemvändande trashanken med hälsningen: »Du är min son, dörren är öppen, vi ska slakta gödkalven.«

Detta är evangelium – men människor behöver möta det på slätten, utanför det färdiga kyrkliga paketet. Därför startade vi sinnesrogudstjänsterna – människor ska få möta den levande Kristus där de finns. Om vi får en dialog mellan erfarenheter, då kommer kyrkan ständigt att förnyas. Då kommer kyrkan att möta människors behov i vår tid. Tar man statistiken på allvar, så är hela slätten full av människor som är öppna och behöver ett andligt helande.

Ett stort problem för traditionell evangelisation i vår tid är detta: Forskarna säger att det karaktäristiska för sökandet är att man lyssnar till sitt eget inre och inte till auktoriteter. Hela vår kultur går ut på det, man köper inte något färdigt. Den moderna människan försöker lyssna inåt. Det behöver inte innebära att det är den onde som talar – alla människor har en andlig grund och det är den de behöver hitta in till. Baptismens tradition utgår inte från arvssynden utan från arvsvälsignelsen: varje barn är utsprunget ur Guds hand.

De lutherska kyrkorna är den stora kontaktytan med människor i Norden, det får vi inte glömma – men det behövs alltid människor som bryter upp och läser Bibeln på nytt i en ny tid. Det var det som baptisterna gjorde när rörelsen kom hit. Enkla bönder på en liten ö i Finland, ett litet halländskt fiskeläge i Sverige, det är helt otroligt. De här rörelserna behövs alltid som spjutspetsar, och den dag när baptisterna inte längre är spjutspetsen i fråga om att läsa bibeln behövs de inte längre.

Jag kom till Borekullastugan där baptismen i Sverige grundades – man förlorade sina tjänster, tvangs emigrera. . . Nu besökte jag stugan tillsammans med en luthersk biskop. Historien har inte stått stilla, den lutherska kyrkan har förändrats. Vi baptister har medverkat till detta. Det är främst Svenska Kyrkan som tar åt sig Brommadiologens idéer. Den kristna församlingen måste vara en *livsverkstad* med

- friskvård, ge stöd åt våra relationer
- själavård, recovery – när det krisar inombords
- profetverkstad – vad händer med samhällets och jordens framtid?

Det är farligt att leva sitt liv i en sluten värld. Vi behöver leva i öppna sammanhang. Sekulariseringsprocessen är stark, i USA som i Sverige, men sakraliseringsprocessen är också stark – utanför kyrkorna. Den trenden kan ändras om vi har ett budskap att framföra ur evangelium. Frågan är lite tillspetsat om klimathot och utbrändhet måste bli ännu starkare för att människor ska upptäcka den kristna tron.

Allt hänger på en vind från en annan värld, som en vårvind som sätter igång växtligheten på nytt. Det är samma sak med en kristen församling – när den får uppleva brustenhets, då kan vinden verka och förnya. Då tar Kristus över resten. Vi behöver inte bära världen på våra axlar, vi behöver bara ställa våra liv till förfogande som de ser ut just nu.

GÄRD KARLSSON: TRO SOM FÖRENAR

KARENERNA ÄR ETT FOLK som kom vandrande från Mongoliet till bergstrakterna mellan Burma och Thailand för 2 500 år sedan. Baptistisk mission, bl.a. från Sverige, har länge varit verksam bland dem, och en stor del av karenerna är idag kristna. Karenerna har ett eget språk med flera starkt åtskilda dialekter, närmast besläktat med kinesiska men skrivet med egna bokstäver. Det finns idag 6-7 miljoner karener enligt deras egna uppgifter, varav 200 000 bofasta i Thailand.

Det är lätt att dra paralleller mellan samerna i Sverige och karenerna i Thailand i förhållande till majoritetsbefolkningen i länderna – de är inte formellt förtryckta men deras kultur och ekonomi är sköra och kan orsaka konflikter. Svenska Baptist-samfundet har verksamhet bland karenerna i Thailand framför allt i form av skolor för ungdomar från landsbygden, som gör det möjligt för dem att få en god yrkesutbildning för dagens samhälle och undvika sexhandeln.

Karenerna i det politiskt isolerade och ekonomiskt utarmade Burma (Myanmar) har det svårare. De hade tidigare stor självständighet men deras strävanden att återfå denna frihet motarbetas av den ökända militärregimen i Burma, som underkuvar all opposition genom att folket plundras, förflyttas och sätts i tvångsarbete för arméns räkning, de nekas skola och vård, deras byar förstörs, marken mineras, de som inte hunnit fly dödas och deras risfält bränns. Somliga övergår till ett ”snapphaneliv” i skogen. En miljon karener har flytt över gränsen mot Thailand, men inte heller där tillåts de att inlemmas i samhället. Många fastnar i stora flyktingläger längs gränsen, saknar möjlighet att försörja sig och är år efter år beroende av utländskt bistånd för att överleva. I långsam takt bereds familjer i lägren möjlighet att starta ett nytt liv i ett främmande land som »kvotflyktingar« enligt en FN-konvention.

[Gör tankeexperimentet att Hitler behållit makten i Norge efter 1945 och genomfört en etnisk rensning! Då kanske det inre av svenska Lappland hade varit präglad av läger för norska samer avskurna från sina fiskevatten i havet, som givit en stor del av dem deras försörjning, och utan andra utkomstmöjligheter.]

Över till Hudiksvall vid den svenska Norrlandskusten. Där finns en baptistförsamling med en aktiv men åldrande medlemskrets. Mycket engagemang läggs på att bistå förföljda kristna i andra länder. De karenska flyktingarna i lägren längs Burmagränsen är en hjärtesak, och på sedvanligt sätt syr man och ordnar auktioner, bakar bullar och säljer och skickar pengar till missionen – gåvor som mångdubblas

i värde av SIDA men som har denna ideella insats som grund för sin existens. Ingen i församlingen har någonsin besökt något av lägren, men man har en viss kontakt med skolhemmen i Thailand, som bildar en grund för samhörighet med karenerna som folk.

Man oroar sig emellertid för församlingens framtid, eftersom medlemmarna är gamla och inga yngre människor kommer till kyrkan trots enträgna böner. En dag passerar ett par karenska ungdomar kyrkan. De har kommit till Sverige som kvotflyktingar och har börjat i svenskundervisning. De stavar till ordet ”Baptistkyrkan” och känner igen sig hemifrån. De går in i kyrkan och tar med sig föräldrar, släktingar och vänner ur den karenska koloni som har etablerats i staden. De blir förundrade när de förstår sammanhanget – riset, veden och byggmaterialet som delas ut i lägren är inte bara en anonym gåva från rika stater i väst, utan grunden för biståndet är frivilliginsatser från församlingsmedlemmar som dem som de lär känna personligen i Hudiksvall, Hälsingland, Sverige.

Och de trägna medlemmarna i baptistförsamlingen har fått ett otroligt bönesvar – den nya generationen som bär upp församlingen som medlemmar och diakoner är just de trossyskon som de understött på andra sidan jorden!

LARSÅKE W PERSSON:

FÖRSAMLINGEN – EN LOVANDE GEMENSKAP

Två korta bibelord: LUKAS 11:9: *Därför säger jag er: Be så ska ni få. Sök så ska ni finna. Knacka och dörren ska öppnas. För alla som ber, de får, och alla som söker, de finner. Och för var och en som knackar ska dörren öppnas.*

JOHANNES FÖRSTA BREV 4:9-11: *Gud visade sin enorma kärlek till oss genom att sända sin enda son till världen för att vi skulle få evigt liv genom det han gjorde för oss. Detta är den verkliga kärleken, att Gud älskade oss inte därför att vi älskade honom, utan att han älskade oss först och sände sin son till att ta straffet för våra synder så att vi kunde få förlåtelse. Kära vänner, eftersom Gud älskade oss så mycket, måste vi också älska varandra.*

Skillnaden mellan att vara lovande och att ge löften: Lovande är man bara tills man har gett sina löften! Sen ska man infria dem. I detta att vara »lovande« ligger andras förväntningar.

Jämför till exempel två personer med 60 år mellan: jag själv och mitt barnbarn Isak, 2 år gammal; han har inte gett några löften utan han är lovande. Men jag, 62 år, har gett ett antal löften. Hur har jag infriat dem? Jag har gett löften i olika sammanhang. Hur har jag visat mig pålitlig? En församling kan uppfattas som lovande, men vad har den egentligen lovat? Hur mycket handlar om människors förväntan?

Löften ska ges, inte tas. Att säga »jag tar löfte av dig« är fel, löften ger man själv, och det vet man om. Det ger en sorts kraft i livet, en linje att följa. Samma sak med bönen, vi uppmanas att be, att knacka på, annars skulle Gud »kunna ta bönerna av oss«. Gång på gång säger Bibeln: tala om vad du vill, sätt ord på vad du vill. Säg ut det. Samma sak med bekännelsen, Gud ser in i vårt hjärta men det är en del i trons liv att man visar sig frivilligt och tydligt. Utan ord och handling är tron snart död – om den inte får kropp.

Att bryta löften är fel, men man kan behöva bli löst från dem, även om det kostar. Man kan behöva be om att bli löst – men då kommer vädjandena och situationen blir ofta svår.

Det är mycket vi funderar på – men vad är funderandet värt? Det är när det kommer ut ur oss som något händer. Det är därför vi är här idag, för att församlingen blev synlig som en grupp bekännande kristna för 150 år sedan, och så har det fortsatt. Gärd Karlsson skrev för 25 år sedan: »Stödd på tecken idag och löften i Bibeln ser jag i en vision hur församlingen kommer att behövas som ett andligt hem för troende och

sökare – och den kommer att växa. Människor i alla åldrar kommer de närmaste åren att finna en trons gemenskap och utforma en levande gudstjänst i vårt gamla Salem«. Poängen är att det inte är något eget påhitt, utan det finns stöd i Bibeln och i löften. »Vi älskar därför att han först älskade oss.« Gud har lovat först.

VAD LOVAR MAN GUD?

I dopet lovade jag: Att tro på Jesus Kristus som min personlige frälsare – att jag tror är något jag vet, inte något jag tror. Vidare: Att genom Guds nåd hålla vad Jesus har befallt Att så långt som Gud ger mig nåd och kraft i församlingen verka för Guds rikes tillkommelse.

Ett äkta löfte kan vara framlockat, men inte framtvingat. Frivilligheten är själva grunden till att det finns en glädje i det man gör.

VAD LOVAR MAN VARANDRA?

En fråga som jag har fått lyder: Vad kostar det att vara med i en församling? Skulle svaret vara en siffra, ett belopp? Det ville jag inte ge. Men jag ställde motfrågan: vad har du själv tänkt? Då kan du få lova det för t. ex. ett halvår framåt. Och kan du inte vara med en söndag behöver du inte be om ursäkt för det – du har ju inte lovat att komma varje söndag. Vissa saker kan man ha lovat Gud, men vad vi har lovat varandra är en annan sak. I en församling där man inte får säga nej, där törs man inte säga ja.

Vad hade de som bildade den här församlingen lovat varandra? De måste ha kommit en bit längre än att tänka »vi får väl se«. Nya testamentet säger att vi lovar att kännas vid varandra, att bryta bröd tillsammans, be tillsammans och att ha sina namn i församlingsmatrikeln, vilket innebär att jag, lovat, gett mitt tillstånd till att mitt namn får finnas tillsammans med era namn – vi hör ihop och känns vid varandra.

VAD LOVAR MAN SIG SJÄLV?

Ska vi följa Nya Testamentets mönster och ha allt gemensamt? Enligt Apostlagärningarna gick allt till församlingen, och alla fick sitt uppehälle därifrån. Tänk om vi skulle ha en autogirering till församlingen av allt vi äger och tjänar!! Ananias och Sapeira hade ett sommarställe – och de valde att bara ge hälften till församlingen när de sålde det. Apostlarna frågade: Var det allt de fick? De hade kommit överens om att ljuga och säga ja. Men de föll döda ner båda två. De skämdes så de dog för att de ljugit.

»Hur har du det hemma? Hur mår du?« – det tycker många är deras privatsak. När man går in i en församling är det viktigt att veta vad man har lovat. Vi har inte

ivar regeln att ha allting gemensamt rent materiellt, men nog har vi kvar kravet på att *tala sanning*. Och det är stort nog.

VAD LOVAR MAN FÖRSAMLINGEN?

Den sista fråga som jag fick vid pastorsavskiljningen var: »Vill du lojalt samarbeta med Svenska Baptistsamfundet så länge som inte något krävs av dig som kränker ditt samvete?» Det var som om man hade skrivit in i frågorna att du inte lovar att bryta mot ditt samvete, och det är en grundläggande baptistisk övertygelse att man ska handla efter sitt samvete, ingen ska tvinga mig till något.

Men vi kan ju fundera på om vi vill ha det så som i den första församlingen och ha allting gemensamt. Tänk om Ananias hade sagt: »Sapeira och jag tycker att ni inte har att göra med vad vi har fått för vårt hus. Vi har lovat att tala sanning, och sanningen är att vi tycker det är vår ensak. Vi har beslutat vad vi frivilligt ska ge, och duger det inte så får ni utesluta oss.« Det finns sektliknande sammanhang där man inte har någon frihet kvar, men i baptismen säger man »Tro, frihet, gemenskap« – ingen ska kräva något av dig som kränker ditt samvete. En lovande gemenskap består av människor som har lovat, inte sådana som har blivit bestulna på löften.

VAD LOVAR MAN SINA NÄRMASTE?

Det kan bli ett dilemma att församlingen kräver att man står till församlingens förfogande många kvällar i veckan, men jag har ju också lovat min familj att vi ska ha tid för varann. Vad säger samvetet? Jag har haft mycket att göra med pastorer och medarbetare som själavårdare, och det här är många stora problem: vi glömde våra löften till våra barn. Vi uppfattade att vårt löfte till Gud överskuggade allt annat, medan sanningen är att löftet till våra närmaste ska gå först.

VAD LOVAR MAN OMVÄRLDEN UTANFÖR FÖRSAMLINGEN?

När vi sätter upp en affisch, då lovar vi att vi ska hålla gudstjänst. Lovar vi för mycket om vi lovar att ni »alltid är välkomna till Salem«? Kanske dörren är låst ibland? Det är frestande att lova för mycket. Vi måste tänka efter innan vi lovar, så att vi blir *pålitliga*. Det vi har sagt, det ska vi hålla. Tar vi hand om barnen gäller det att vara trogna i det, men vi kan aldrig ställa upp på oändliga behov.

Varken församlingsmedlemmar eller andra nöjer sig alltid med vad församlingen har lovat, utan man tar större löften av församlingen. »I en församling hade man väl ändå väntat sig att...« »I en församling kan det väl ändå inte hända att...« och så bygger man upp en idealbild av hur det borde vara i en församling. Det här är alltsammans viktiga frågor men då måste man fråga »Har församlingsmedlem-

marna lovat detta? Har de lovat att vara bättre än alla andra människor?» «Det tror inte jag, utan det är något människor både inom och utanför kyrkan har fått för sig. Det är som att kräva av Gud att han ska svara på alla våra böner. Då tar man löfte av Gud. Man kan inte kräva av pastorn eller församlingen att svara mot alla mina förväntningar.

I äktenskap måste man sätta sig ner och komma överens om vad man kan räkna med. Och så är det också i en församling – troslöftena måste konkretiseras. Det värsta som drabbat kristenheten är när människor upplever att kyrkan sviker, när inte ens Guds församling går att lita på. Vi måste lova ärligt så att vi blir pålitliga. »God loves you – and I am trying« Det borde ni ha på anslagstavlan här utanför! Då blir man pålitlig. Orsa kompani lovar ingenting bestämt, försök inte ta löften av oss. Orsa kompani är pålitligt, därför lovar man ingenting som man på goda grunder inser att man inte kan hålla.

VAD KAN VI LOVA FÖR GUDS RÄKNING?

Kan vi lova att Gud gör under? Kan vi lova att Gud vill att du ska gå si och så? Ibland hör man: »Så säger Herren...« utan att det finns tacksägelse för det. Gud har lovat att vara med oss, men Gud har inte lovat att det inte ska komma mörker på färderna eller att vänner inte ska svika (enligt Lewi Pethrus sång »Löftena kunna ej svika«).

Vad har Gud lovat? Också vi kan ta löften av Gud eftersom våra önsketankar är så starka. Tjorven: »Gud, får jag ta en tårtbit till? Ja det får du!» Man låter sin egen önskan bli till Guds löften. »Bed så ska du få» är ett löfte, men det församlingen har fått löfte om är inga materiella svar, utan man pekar på en tillvaro där Gud har sista ordet. »Om Herren dröjer och vi får leva» är ett vist uttryck – Gud har sista ordet men så långt vi vet lovar vi.

Vi pekar på något som är större, vi visar att det inte räcker att ha mat på bordet utan att vi behöver något mer, och vi visar på att Gud älskar oss genom att så gott vi kan älska varandra. Så får vi se hur långt vi vill gå genom att ge våra löften. Gud är oändlig och gränslös men det är inte jag, och då måste jag ringa in hur långt jag vill gå.

Låt oss be: *Tack Gud för att du är den som först har älskat oss. Vi lutar på att dina tjänare har gett oss Ditt ord, och vi tar till oss budskapet att vi ska få återspegla dig. Låt oss bli pålitliga människor som vittnar om livet för människor som längtar efter fast mark under fötterna. Ge oss den fasta marken. I Jesu Kristi namn. Amen.*

Scoutstugan i Viby är inte bara till glädje för scouterna. På julaftonens morgon används Stallet för ett ärligt julspel och på vårens förlägger många sina samlingar i Viby, här är det Kvinnofrukost i det gröna.

LOVANDE FÖRSAMLING VID STORA GATAN — HÄR, NU OCH I FRAMTIDEN

GUNILLA LILJEDAHL är församlingsmedlem sedan år 2003 och styrelseordförande i Sigtuna Baptistförsamling sedan ett halvår och MARIA LARSSON är dess pastor på halvtid sedan tre-kvarts år. Gunilla har sitt yrkesliv i vården som läkare. Maria har arbetat med barn- och ungdomsverksamhet och dialogmetodik i olika kristna sammanhang och är samtidigt relationspedagog. CLAES GÖRAN GUINCHARD, som leder samtalet, är veteran i församlingen, medlem sedan 1983 och pensionerad samhällsplanerare.

CLAES GÖRAN: Som kvinnor i 40-årsåldern med hela familjen aktiv i församlingen är ni väldigt typiska Salemmedlemmar. Vad är församlingens starka och svaga sidor ur er synvinkel?

MARIA: Salem rymmer en välkomnande församling, där det är lätt att känna sig hemma. Tröskeln att passera är låg, många tar kontakt med nykomlingar, man blir sedd! Man måste inte vara lyckad utan accepteras som man är.

GUNILLA: Hoppas att den känslan delas av alla! Men man måste också vara ödmjuk och erkänna att vi inte vet vad alla tycker. Vi har gjort olika resor hit och olika upptäckter på vägen. Det har gett oss en öppenhet där vi accepterar varandras egenheter. Mångfalden är vårt kännetecken.

CLAES GÖRAN: Har det inte också att göra med att vi delar på ansvaret? Mångfald i ledarskapet ger variation och inte utslätning. Vi har föreslagit att baptistsamfundets motto ”tro, frihet, gemenskap” ska utvecklas till ”mångfald, ansvar, omsorg” som ledord för församlingen. På så vis utmanar vi sådana tendenser i tiden som idoldyrkan, främlingskap och egoism.

GUNILLA: Församlingens svagheter går hand i hand med styrkan. Det är en kraft i sprickorna i lerkruset – Guds nåd syns i sprickorna! Musikverksamheten är till exempel vacklande men vi behöver inte vara så anspråksfulla. Vi kan inte satsa på anställda musiker som en stor församling kan göra, men vi har desto större delaktighet i musiken och sången liksom i undervisningen.

MARIA: Musik är något vi ansvarar för tillsammans. Om vi vacklar i utförandet ibland så betyder innehållet desto mer!

GUNILLA: Om man ser det så – då blir det spretiga vackert. Att vi inte är så många medlemmar i matrikeln kan ge somliga en tung arbetsbörda men stärker gemenskapen.

CLAES GÖRAN: Larsåke W Persson påpekade att skuldkänslor är besläktade med skam och det är ingen bra kultur att odla. Men många vill komma och gå i våra kyrkor idag utan att bli medlemmar. De betjänade ökar i hela frikyrkan, betjänarna minskar. Larsåke jämförde med relationen föräldrar – barn. Föräldrar tar ansvar och barnens tillit måste växa fram. Målet är att de ska växa in i att ta ett eget ansvar.

GUNILLA: Ansvar är inte bara en börda utan något positivt! Att göra något tillsammans! Ungdomar idag är flyktiga, världen förgrundas. Vi behöver fördjupas i Guds ord, gå emot tendensen i världen. Men vi ska inte pliktskyldigast ta på oss ansvar för verksamhetsgrenar – hellre lägga dem i malpåse tills någon vill ta fram dem igen. Vad är måsteverksamheter – vad har vi lovat att göra genom att bilda församling? Det kan handla om konsten att göra mindre – att inte låsa sig vid måsten ifråga om verksamheter. Om ingen är ärligt intresserad av att ansvara för en aktivitet längre så ska den läggas ned. Vi ska göra saker med lust, inte i kramp! Gud har en tanke med Salem, och vi får följa med.

MARIA: Kontakt med andra församlingar är nödvändig, t ex att man som medlem ibland besöker ett möte på annat håll eller att vi som församlingar utbyter erfarenheter, men inte för att ta efter varann. Det ger en bild av den egna församlingens identitet – vad är den heliga Andens uttryck hos oss?

CLAES GÖRAN: På församlingsdagen i våras betonades att i faser av livet när man inte orkar vara aktiv – då måste man fortfarande vara innesluten med ömhet i en levande gemenskap. Man måste få säga nej till uppdrag. ”Stämpla inte några som ständigt aktiva, utan hjälp varandra att gasa och bromsa istället! Hitta en balans mellan att bära och bli buren!”

GUNILLA: Vi får hoppas att även den som är deppad kommer till kyrkan, om inte till gudstjänst så i något annat sammanhang som kvinnofrukost eller Skriv av lust. Men vi är nog inte så bra på att söka upp de vänner som vi inte ser där. Vad vet vi om somliga av dem som en gång suttit fast i drogberoende och som bidrog starkt till att församlingen fick en nystart? De kan behöva en annan sorts stödjande gemenskap än den vi erbjuder.

MARIA: Varje församling behöver en själavårdsgrupp som tar ett aktivt och gemensamt ansvar i sådana sammanhang som den enskilda församlingsmedlemmen eller ensam pastor inte räcker till för. Där har vi en bit kvar.

Maria Larsson döper Hampus och Calle Liljedahl i Erikssund i juni 2007

CLAES GÖRAN: Jag ska läsa ur en intervju i Vi av Ingemar Unge med en f.d. veckotidningsredaktör:

»Min ... favoritsak är en inramad madonna som jag köpte i en lumpbod på Mallorca för ja, var det 200 kronor, en konstinvestering, en liten en. Hon har ett brinnande hjärta omgivet av en blomsterkrans och ser väl inte så där happy ut ...

Först tänkte jag att kan man verkligen ha en madonna i sovrummet, det kanske inverkar menligt på ... men det gjorde det inte. Jag gillar att gå in i kyrkor i Medelhavsområdet, även om det är en liten sketen bykyrka, målningarna där med de starka färgerna, det blir lite mustigare. Om man nu jämför med en liten kalkad Gotlandskyrka ...

Det är en sorts trygghet med madonnan också, tidigare hade jag flera blinkande Jesusar, nu har jag en uppsättning madonnor och guld kors ... det är någon sorts trygghet jag vill åt där...» Tonen är raljant men den är typisk för alla de sökare som vill dölja sitt djupa behov av en andlig livsgrund. »Sökarna på slätten« utanför kyrkorna talar Harry Månsus mycket om. Hur når vi dem här vid Stora Gatan i Sigtuna?

MARIA: När vi gör sådant som vi själva längtar efter så når vi andra om dörren är öppen. Dopet som vi fick genomföra på församlingsdagen i juni var något jag drömt om men inte vågat hoppas på. Jag vet att det stämde andra till att följa efter. Kvinnofrukostar och sådant ska vi fortsätta med. Det är att gå ut på slätten, där ställer man frågor om livet. De får nu en uppföljning i dialoggrupper. Kanske får vi nya medlemmar, kanske ger vi deltagarna något annat. Vi får fortsätta att bygga och feja utan att veta säkert vart det leder. Vi är inte så färdiga i vår tro som folk väntar sig.

GUNILLA: Gud är krukmakaren, vi är leret. Vi har alla en »existentiell ådra«, men man kommer kanske inte på söndagsmötet i första hand. Om vi kräver det så skrämmer vi bort sökande människor.

MARIA: Det var en häftig upplevelse att Sigtuna Gospel kom till oss och bad att få hålla sin debutkonsert! Sångarna drog med sig många som kom för att lyssna, och vi tror att vi får se många av dem igen – de kände en sådan omedelbar värme. Att vi inte har någon fullfjädrad musikverksamhet är på så sätt bara positivt.

GUNILLA: Ja, utan sprickor skulle vi upplevas farliga. Vår svaghet är inget hot utan en tillgång.

MARIA: Förr fick man lita på varann och på sina barn, det fanns inga mobiler, man kunde inte kräva koll på allt – och barnen hade inte tråkigt för att man inte sysselsatte dem. Vi har tappat själva varandet som livsform!

CLAES GÖRAN: Harry förkunnade att vår attityd måste vara att lyssna till vårt eget inre – men prova det mot Bibelns budskap.

GUNILLA: Samhället lämnar de djupa samtalen, blir ytligare, vi tappar själsligt djup och får utmattningsdepressioner... Där ligger församlingens uppgift. Vår vilodag är ett skydd. Vi har en otrolig uppgift i lilla Sigtuna, hela savannen ligger öppen för oss, med alla unga och gamla som vill gå mot strömmen och uttrycka sig vid t ex skrivartreffar. »Mindfulness« – behåll tyngdpunkten inne i kroppen, inte utanför, lev här och nu!

CLAES GÖRAN: Se på bilden på nästa sida! När jag tog den ville jag fånga nuet i form av stämningen en solig söndag i studentkvarteren Haga i Göteborg, med trottoar-

kaféet, cyklisten, de lustiga barnen på upptäcktsfärd... Men när vi ser resultatet hittar vi också något helt annat: en skuggig, dunkel gata dominerar bildytan, men blicken fångas av ett hål i gatans fond mot en annan verklighet, en öppen himmel bortom solbelysta träd och lantliga husgavlar. Evigheten öppnar sig! En hotande svart figur möter oss mitt i vägen dit.

I församlingens framtidssamtal har »target fascination« kommit upp, alltså en målinriktning som leder till tunnelseende – att vi glömmer vägen för målet och missar både möjligheter och hot. Hur ska vi gardera oss mot det? Visst ska vi ha som mål, har det sagts, att vara ett salt i Sigtuna stad.

Men sträva dit under ständig självvrannsakning! Våga prova nya idéer – våga ha glugor i verksamheten! Ha tålamod och vänta på rätt tillfälle.

MARIA: Tänk inte »då och där« utan »här och nu«! Man ska inte vara mer planerad i sitt liv än att man vågar ge Gud chansen. Visst kan det vara viktigt med visionärer och profeter, men lev här och nu.

GUNILLA: Korset är vårt mål, vår »target«, men vi vill ofta sätta upp andra personliga mål. Att acceptera mångfalden ger oss perspektiv. Att se andra sträva åt sitt håll, här och i andra församlingar, ger oss en viss distans till de egna mer tillfälliga målen. Aktiviteter som visat sig viktiga för att nå ut i Sigtuna är kvinnofrukostar, Skriv av lust, scouterna, dialoggrupper – initiativ som kunnat blomma eftersom vi har en rymlig kostym att fylla. Det är viktigt att ha utrymme för nya idéer, vara flexibla och inte uppbookade, att kostymen sitter lite löst. Gärd Karlsson berättade om hur en församlings engagemang för trossyskon på andra sidan jordklotet vändes till att dessa plötsligt stod på den egna tröskeln. Solidaritet och syskonskap måste födas ur hjärtat. Någon måste ha en upplevelse att förmedla, något som är Guds röst. Det kan väcka andras engagemang.

CLAES GÖRAN: Om Herren dröjer och vi får leva – var befinner vi oss om 25 år?

GUNILLA: Jag delar den vision som Gärd förmedlade. Mer konkret ska man inte vara. Nu ser vi 150 år bakåt – tidevarv har kommit och gått. Det finns något trösterikt i att jag är en länk i en kedja som är längre än jag själv. Och kedjan fortsätter. Vem bygger vi för – som församling och som kyrkobyggnad? Det finns någon som har ett roder och en takpinne. Gärds vision kan uppfattas naiv, men vi är inte Gud. Han har ett annat tidsperspektiv än vi.

MARIA: Visionerande är förmätet, men min tro är att fler kommer att känna att Salem är hemma. Ekumeniken kommer att se annorlunda ut – man blir friare att söka sig sin hemförsamling. Ett större vinddrag, att folk vågar gå ut och in hos oss och sedan känna att de hittat hem.

GUNILLA: Krukmakaren kommer att fortsätta att dreja. Min uppgift är här och nu. Målet är att Guds kärlek och nåd ska bli synliga för så många som möjligt, oavsett på vilket sätt. Jag är verkligen nyfiken på vem vi bygger kyrka och församling för, men jag nöjer mig med att tro på en fortsättning och är trygg i att Gud vakar över sitt verk. Vi kan vila i att Gud rör, medan tidevarv kommer och försvinner.